

Biblioteka kresoznawcy za rok 2012

Niniejszy wykaz jest zestawieniem polskojęzycznych pozycji dotyczących tematyki kresowej, które zostały wydane w 2012 r.

Wydawnictwa źródłowe, zbiory dokumentów

- Antychowicz-Wołyniec Ludmiła, *Antychowicze z Bielska Podlaskiego. Wspomnienia, rodowody i materiały źródłowe do dziejów białoruskiego rodu mieszczańskiego*, Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny, Studziwody 2012.
- *Kancelaria organów władzy w Galicji. Wybór źródeł*, wstęp i oprac. Artur Górak, Krzysztof Latawiec, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.
- *Kościół rzymskokatolicki i Polacy w Małopolsce Wschodniej podczas wojny ukraińsko-polskiej 1918-1919*, t. 1, oprac., wstęp, przypisy, indeksy i wybór fot. Józef Wołczański, Wydawnictwo Bł. Jakuba Strzemię Archidiecezji Lwowskiej. Oddział, Lwów-Kraków 2012, *Biblioteka Historyczna Archiwum Metropolii Lwowskiej Obrządku Łacińskiego w Krakowie. Seria A, Źródła i Materiały*, t. 14.
- *Kościół rzymskokatolicki i Polacy w Małopolsce Wschodniej podczas wojny ukraińsko-polskiej 1918-1919*, t. 2, oprac., wstęp, przypisy, indeksy i wybór fot. Józef Wołczański, Wydawnictwo Bł. Jakuba Strzemię Archidiecezji Lwowskiej. Oddział, Lwów-Kraków 2012, *Biblioteka Historyczna Archiwum Metropolii Lwowskiej Obrządku Łacińskiego w Krakowie. Seria A, Źródła i Materiały*, t. 14.
- *Kronika parafii OO. Franciszkanów w Czystkach 1821-1936*, do dr. przygot., przypisy Zdzisław Gogola, Joanna Małocha, Bogusława Frontczak, Wydawnictwo Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy, Kraków 2012.
- Łoś Jan Stanisław, *Sprawa ukraińska we wspomnieniach, korespondencji i publicystyce. Wybór pism*, wybór, red. nauk., wstęp i przypisy Maciej Marszał, Sylwia Wójtowicz, pośl. Marek Łoś, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków 2012, *Biblioteka Klasyki Polskiej Myśli Politycznej*, t. 42.
- *Ostatnie dni Uniwersytetu Stefana Batorego. Świadectwo dokumentalne*, zebr. i wstęp Piotr Łossowski, wyd. 2 popr. i uzup., Uniwersytet Warszawski. Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych, Warszawa 2012.

- *Polacy na Ukrainie. Zbiór dokumentów, cz. 1: Lata 1917-1939, t. 6*, red. Stanisław Stępień, [przekł. dok. z jęz. ros. i ukr. Ludmiła Kozłowska, Stanisław Stępień] Południowo-Wschodni Instytut Naukowy w Przemyślu, Przemyśl 2012.
- *Polski konsulat we Lwowie 1987-2012*, [materiały zebr. i oprac. Marcin Zieniewicz], Wydawnictwo Test, [Lublin]–Lwów 2012.
- *Protokoły posiedzeń Zarządu Młodzieży Wszechpolskiej Koła Lwowskiego za czas od 20 marca 1925 do 29 stycznia 1930 roku*, wstęp i oprac. Adrian Tyszkiewicz, Księgarnia Akademicka, Kraków 2012.

Wspomnienia, pamiętniki

- Augustyniak-Żmuda Gabriela, *Kresowanie z krzeszyckich ziem. Opowieści przesiedleńców*, Wydawnictwo Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, Gorzów Wielkopolski 2012, *Źródła – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim*.
- Baliukevičius Lionginas, *Dziennik partyzanta „Dzūkasa”*. 23 czerwca 1948 – 6 czerwca 1949, przekł. Ona Vaičiulytė-Romančuk, wstęp i oprac. Piotr Niwiński, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Warszawa 2012, *Relacje i Wspomnienia*, t. 18.
- Chodakowski Józef, *Pasierbowie. Losy zabużan w XX wieku*, Wydawnictwo Książkowe IBiS, [Warszawa] 2012.
- Falkowski Adolf, *Tam gdzie serce me tęskni*, Franciszkańskie Wydawnictwo św. Antoniego, Wrocław 2012.
- Fieldorf Janina, *Los już mną zawładnął... Wspomnienia*, wybór, red. i oprac. Anna Dymek, Karol Lisiecki, Janusz Jurach, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Gdańsk 2012, *Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN*, t. 19.
- Gawroński Franciszek Rawita, *Ludzie i czasy mego wieku. Wspomnienia, wypadki, zapiski (1892-1914)*, oprac., przedm. i przypisy Eugeniusz Koko, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2012.
- Ginko Wanda, *Wspomnienia mamy Wandy Ginkowej z Dziewulskich*, [przepisała i oprac. Aniela z Ginków Kaczanowska], [Tadeusz Ginko], Kraków–Bukowno 2012.
- Hobgarski Zbigniew, *Wspomnienia i sentymenty kresowe i nie tylko*, Gdańsk 2012.
- Hoffman-Jędruch Ewa Krystyna, *Ślady na piasku. Z Tarnopola do Argentyny. Kresowa rodzina w wojennej zawierusze*, Świat Książki – Weltbild Polska, Warszawa 2012.
- Jałowiecki Mieczysław, *Na skraju Imperium i inne wspomnienia*, [red. Mariusz Zwoliński], Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”, Warszawa 2012.
- Jucewicz Jerzy Adalbert, *Moje Soplicowo. Wspomnienia, refleksje, rekonstrukcje z lat 1935-1945 i do końca*, nakł. aut., Bydgoszcz 2012.
- Kielanowski Tadeusz, *Bez polityki. Szkice wspomnień*, przedm. Mikołaj Kozakiewicz, [red., indeks i przygot. tekstu Nina Karsov], Pro-Vision Publishing, Londyn 2012.
- Kłaczek Zenon, *Ocalić od zapomnienia*, Wydawnictwo Black Unicorn, Jastrzębie-Zdrój 2012.
- Kocięcka Wanda, *Oddajcie mi Świętego Mikołaja! Wspomnienia z dzieciństwa na Kresach Wschodnich w latach wojny*, wyd. 4, „Norbertinum” Wydawnictwo – Drukarnia – Księgarnia, Lublin 2012.
- Kot Stanisława Maria, *Gdyby orłem być*, Wydawnictwo Edytor, Legnica 2012.

- Michałek Wiesława, *Zapiski 1939-1944*, wstęp i oprac. Grzegorz Bębniak, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Katowicach, Katowice 2012.
- Oren Ram, *Przysięga Gertrudy. Opowieść o miłości i dobroci w czasie wojny i Zagłady*, konsult. Michael Stoloritzky, przeł. Maciej Nawariak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012, *Literatura Faktu* PWN.
- Pawełczyńska Anna, *Koni żal. Obrazki z kresowego świata*, wyd. 2, Wydawnictwo Polihymnia, Lublin 2012.
- Pawełczyńska Anna, *Koniec kresowego świata*, wyd. 3, Wydawnictwo Polihymnia, Lublin 2012.
- Pietkiewicz Zygmunt, *Ludzie znad Karvisu*, Namisłavia Tadeusz Wincewicz i s-ka, Namysłów 2012.
- Pourbaix Kamil de, *Wołyńskie echa. Historia mojego życia piórem ujęta*, [oprac. i przygot. do dr. Michał Franciszek de Pourbaix et al.], [Iwona Zawisza-Chrzanowska], Warszawa 2012.
- Rabinowicz Szoszana, *Przeżyłam dzięki mojej matce. Wspomnienia z lat wojny*, [przekł. z jęz. hebr. Tomasz Korzeniowski], Wydawnictwo Zora, Łódź 2012.
- Sand Kazimierz, *Alfabet wspomnień*, oprac. Roman Andrzej Tokarczyk, Wydawnictwo Olech, Lublin 2012.
- Szymacha Helena, *Od wschodu do zachodu. Moje wspomnienia z lat 1929-2011*, Beta-Druk, Wrocław 2012.
- *Tak daleko, a tak blisko. Kresowiaczy nad Gwdą i Notecią*, oprac. Jan Arski, Wydawnictwo Media Zet Zuzanna Przeworska, Piła 2012.
- Telicki Tadeusz, *Dalekie lata*, Urząd Miasta i Gminy Wschowa. Wydział Promocji i Rozwoju, Wschowa [2012].
- *To wszystko człowiek widział. Wspomnienia wschowskich Kresowian*, [nagr. i oprac. wywiadów Jakub Gałęziowski], [Urząd Miasta i Gminy Wschowa], Wschowa 2012.
- *Wspomnienia o szkołach wileńskich*, [red. Henryk Dubowik], Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. Oddział, Bydgoszcz 2012, *Biblioteka Wileńskich Rozmaitości. Seria B*, nr 76.
- *Z dziejów 6. Brygady Partyzanckiej Okręgu Wileńskiego. Antologia wspomnień i poezji*, red. Wiesław Kutek, Małgorzata Budzik, Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej. Oddział, Tarnów 2012.
- *Za to, że jesteś Ukraińcem... Wspomnienia z lat 1944-1947*, wybór, oprac., wstęp i posł. Bogdan Huk, Stowarzyszenie Ukraińców Więźniów Politycznych i Represjonowanych w Polsce, Koszalin 2012.
- Ziółkowska-Boehm Aleksandra, *Lepszy dzień nie przyszedł już*, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2012.

Poezja

- Olbromski Mariusz, *Róża i kamień. Podróże na Kresy*, [posł. Jan Wolski, il. Krystyna Grzegocka], Związek Pisarzy Polskich na Obczyźnie, PHU „Farta” Paweł Wiesław Podstawski, Londyn–Rzeszów–Przemyśl, 2012.

Proza

- Wdzięczna Bolesława, *Litewskie bory i legendy oraz inne opowiadania*, Wydawnictwo Komograf, Warszawa–[Ożarów Mazowiecki] 2012.

Inwentarze, katalogi i przewodniki archiwalne

- Czamańska Ilona, *Dokumenty klasztoru oo. kamedułów z Pożajścia w Państwowym Archiwum Historycznym w Tbilisi. Katalog*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2012.
- *Inwentarze starostw i dzierżaw powiatu grodzieńskiego 1765*, oprac. Grzegorz Krupiński, [Grzegorz Krupiński], Warszawa 2012.
- Jakubowski Tomasz, *Wilno w grafice. Katalog rycin z Zakładu Zbiorów Ikonograficznych Biblioteki Narodowej*, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2012.
- Kossarzecki Krzysztof, *Źródła do dziejów Sobieskich z Archiwum w Mińsku i zbiorów francuskich*, Muzeum Pałac w Wilanowie, Warszawa 2012, *Ad Villam Novam*, t. 7.
- Szumski Jerzy, *Inwentarz zespołu akt Starszy Notariusz Sądu Okręgowego w Grodnie [1581-1882], 1883-1915, [1920-1930]*, Wydawnictwo Prymat Mariusz Śliwowski [etc.], Białystok 2012.

Opracowania i wydawnictwa popularne

- Alexandrowicz Stanisław, *Kartografia Wielkiego Księstwa Litewskiego od XV do połowy XVIII wieku*, wyd. 3. popr. i uzupeł., Zamek Królewski w Warszawie, Instytut Historii Nauki PAN, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Oficyna Wydawnicza Aspra-JR, Warszawa 2012.
- Babnis Maciej, *Kultura organowa Galicji ze szczególnym uwzględnieniem działalności organmistrza lwowskiego Jana Śliwińskiego*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej, Słupsk 2012.
- Balbus Tomasz, „Korab” wilniuk klasyczny. Doktor Roman Korab-Żebryk (1916-2004). *Biografia Wilnianina, oficera Armii Krajowej, więźnia NKWD, historyka Polski Podziemnej (na tle dziejów XX wieku)*, Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Wrocław 2012.
- Biedrzycka Agnieszka, *Kalendarium Lwowa 1918-1939*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków 2012.
- Bieszanow Władimir, *Twierdza Brzeska*, przeł. Witold Stefanowicz, Bellona, Warszawa 2012.
- Błaszczuk Grzegorz, *Geografia historyczna Wielkiego Księstwa Litewskiego. Stan i perspektywy badań*, wyd. 2 popr. i uzupeł., Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2012.
- Borodziejewicz Wincenty, *Szósta Wileńska Brygada AK*, Bellona, Warszawa 2012.
- Borowik Aneta, *Dzieje, architektura oraz twórcy Zakładu OO. Jezuitów w Chyrowie. Twórczość Antoniego Łuszczkiewicza oraz Edgara Kovátsa na tle epoki*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2012, *Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*, nr 2977.

- Budzyński Wiesław, *Miasto Lwów. Wszyscy jesteśmy lwowianami*, Świat Książki – Weltbild Polska, Warszawa 2012.
- Chorowiec Oleg, *Herbarz szlachty wołyńskiej*, t. 1, Irena Chorowец, Radom 2012.
- Cicėnienė Rima, Kairelienė Leokadija, Narbutas Sigita, *Biblioteka im. Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk 1912-2012*, [tł. na jęz. polski Regina Jakubėnas], Biblioteka Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk, Wilno 2012.
- Ciechanowicz Jan, *W królestwie Uranii. Wybitni astronomowie i podróżnicy pochodzący z Litwy i Polski*, Wydawnictwo „Kolumb”, Siemianowice Śląskie 2012.
- Ciechanowicz Witold, *Herbarz rodu Ciechanowiczów. Suplement 2012*, Michał Ciechanowicz, Sosnowiec 2012.
- Cygan Wiktor Krzysztof, *Kresy we krwi 1939*, Oficyna Wydawnicza „Zbroja”, Mińsk Mazowiecki 2012.
- Czarnecki Witold, *Pluton harcerek Szarych Szeregów w Wilnie*, Zarząd Okręgu Białostockiego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Białystok 2012.
- Czarnowski Ryszard Jan, *Lwów. Sacrum et profanum*, Galaktyka, Łódź 2012.
- Czwolek Arkadiusz, *Piórem i buławą. Działalność polityczna Lwa Sapiehy, kanclerza litewskiego, wojewody wileńskiego*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2012.
- Dacewicz Leonarda, *Antroponimia Tatarów litewsko-polskich w przekroju historycznym*, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, Białystok 2012.
- Dudziak Józef Stanisław, *Wracajcie w gościnę. Rodzina Dudziaków i Kuterebów po mieczu i kądzieli*, Sonar, Gorzów Wielkopolski 2012.
- Dumin Stanisław, Jakubauskas Adas, Sitdykow Galim, *Tatarskie biografie. Tatarzy polsko-litewscy w historii i kulturze*, tł. i oprac. Musa Czachorowski, Muzułmański Związek Religijny w Rzeczypospolitej Polskiej, Białystok 2012.
- Engelking Anna, *Kołchoźnicy. Antropologiczne studium tożsamości wsi białoruskiej przełomu XX i XXI wieku*, Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2012, *Monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej*.
- Filar Władysław, *Wołyń 1939-1944. Historia, pamięć, pojednanie*, wyd. 2, Oficyna Wydawnicza Rytm, Warszawa 2012.
- Franz Maciej, *Wojskowość Kozaczyzny Zaporoskiej w XVI-XVII wieku. Geneza i charakter*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012.
- Getka Joanna, *Prosta mowa końca XVIII wieku. Język „Nauk Parafialnych” (Począjów 1794)*, red. nauk. Jan Koźbiał, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012, *Druga Europa*, t. 5.
- Głogowska Helena, *Stosunki polsko-białoruskie w XX wieku. Od Imperium Rosyjskiego do Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2012.
- Golachowska Ewa, *Jak mówić do Pana Boga? Wielojęzyczność katolików na Białorusi na przełomie XX i XXI wieku*, Instytut Sławiastyki PAN, Wydawnictwo Agade Bis, Warszawa 2012.
- Gotowiecki Paweł, *O Polskę z Wilnem i Lwowem. Związek Ziem Północno-Wschodnich RP (1942-1955)*, Fundacja „Historia i Kultura”, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2012.
- Grodziska Karolina, *Listy, liście, wspomnienia... Z dziejów lwowskich rodzin Reichertów, Peterów i Negruszów*, nakł. aut., Kraków 2012.
- Harasimiuk Krystyna Aleksandra, *Dzieje Instytutu Geograficznego w Uniwersytecie Lwowskim w latach 1883-1939*, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012.

- Jankowski Robert, *Hetmani Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Druga połowa XVII i początek XVIII w.*, Demart, Warszawa 2012, Seria z Marsem.
- Jarczykowa Mariola, *Przy pogrzebach rzeczy i rytmy. Funeralia Radziwiłłowskie z XVII wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2012, *Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*, nr 2996.
- Jasiński Feliks, *Losy Polaków parafii Kąty, powiatu krzemienieckiego, województwa wołyńskiego w latach 1939-1945. Kronika*, Ośrodek „Wołanie z Wołynia”, Biały Dunajec–Ostróg 2012, *Biblioteka „Wołanie z Wołynia”*, t. 77.
- Jaworska Dorota, *Tożsamość narodowa na pograniczu. Poczucie tożsamości narodowej w narracjach uczniów, rodziców i nauczycieli polskich szkół na Litwie*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012, *Człowiek, Środowisko Życia, Edukacja*.
- Jędrzychowski Zbigniew, *Teatra grodzieńskie 1784-1864*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.
- Jurkiewicz Jan, *Od Palemona do Giedymina. Wczesnonowożytny wyobrażenia o początkach Litwy*, cz. 1: *W kręgu latopisów litewskich*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2012, *Historia / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*, nr 221.
- Juzala Gustaw, *Semantyka kołęd wiosennych. Studium folklorystyczno-etnomuzykologiczne*, Wydawnictwo Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2012.
- Kabaczij Roman, *Wygynani na stepy. Przesiedlenia ludności ukraińskiej z Polski na południe Ukrainy w latach 1944-1946*, Związek Ukraińców w Polsce, Warszawa 2012.
- Kamińska Janina, *Universitas Vilnensis 1793-1803. Od Szkoły Głównej Wielkiego Księstwa Litewskiego do Imperatorskiego Uniwersytetu Wileńskiego*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.
- Karabowicz Tadeusz, *Dziedzictwo i tożsamość kultury ukraińskiej*, Wydawnictwo Episteme, [Studio Format], Lublin 2012.
- Karpowicz Mariusz, *Wileńska odmiana architektury XVIII wieku*, Muzeum Pałac w Wilanowie, Warszawa 2012.
- Kielar-Czapla Maria, *Ojciec Ludwik Wrodarczyk OMI. Portret duchowy*, [Instytut Badań Kościelnych w Łucku], Ośrodek „Wołanie z Wołynia”, Biały Dunajec–Ostróg 2012, *Biblioteka „Wołanie z Wołynia”*, t. 76.
- Koczwarą Stanisław, *Z głębi dziejów polsko-litewskich*, [tł. na jęz. lit. Teresė Danguolė Šniūrevičienė], Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia, Wilno–Sandomierz 2012.
- Konieczna-Sałamatin Joanna, Świdrowska Elżbieta, Wołowski Paweł, *Granica do naprawy. Problemy pogranicza Polski i Ukrainy*, red. Joanna Fomina, Joanna Konieczna-Sałamatin, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2012.
- Koprowski, Marek A., *Od Humania do Krzemieńca – Irena Sandecka*, Instytut Badań Kościelnych w Łucku, Ośrodek „Wołanie z Wołynia”, Biały Dunajec [et al.] 2012, *Biblioteka „Wołanie z Wołynia”*, t. 75.
- Kosman Marceli, *Z polsko-litewskiej przeszłości. Studia i szkice*, Towarzystwo Miłośników Historii, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2012, *Opera Necessaria*.
- Kowalczuk Jerzy Michał, *Państwowe Gimnazjum Akademickie we Lwowie (lata 1779-1926)*, cz. 1: *Lata 1779-1876/77*, nakł. aut., Kraków 2012, *Historia szkolnictwa, oświaty i wychowania na ziemiach odłączonych II Rzeczypospolitej – Kresach Południowo-Wschodnich*, t. 10.
- Kowalczuk Jerzy Michał, *Państwowe Gimnazjum Akademickie we Lwowie (lata 1779-1926)*, cz. 2: *Lata 1877/78-1926*, nakł. aut., Kraków 2012, *Historia szkolnictwa, oświa-*

ty i wychowania na ziemiach odłączonych II Rzeczypospolitej – Kresach Południowo-Wschodnich, t. 10.

- Kowalczyk Jerzy Michał, *Państwowe Gimnazjum Akademickie we Lwowie (lata 1779-1926). Indeksy – skorowidze nazwisk do tomu X, część 1 i część 2*, nakł. aut., Kraków 2012, *Historia szkolnictwa, oświaty i wychowania na ziemiach odłączonych II Rzeczypospolitej – Kresach Południowo-Wschodnich*, t. 10.
- Krajewski Zenon, *Kwestia polskości na Litwie z perspektywy historycznej i współczesnej*, System-Graf, Lublin 2012.
- Kryczyński Najman-Mirza Leon, *Historia meczetu w Wilnie. Próba monografii*, [red. Musa Czachorowski], Agencja Wydawnicza Argi, R. Błaszak, P. Pacholec, J. Prorok, Wrocław 2012.
- Krzemiński Marek Piotr, *Łowiectwo w Polsce i na Litwie. Wspólne korzenie – szkice do 1795 r.*, [tł. na jęz. lit. Antanas Valinčius], Agencja Reklamowo Wydawnicza „Ostoja”, Cianołowie–Czarna Białostocka 2012.
- Krzepkowska Agnieszka, *Zygmunt Lauxmin – traktat „Ars et praxis musica”*, Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa 2012.
- Krzyżowski Tomasz, *Ksiądz profesor Mieczysław Tarnawski (1886-1928): historyk, wychowawca, patriota*, Wydawnictwo Bł. Jakuba Strzemię Archidiecezji Lwowskiej Obrządku Łacińskiego. Oddział, Lwów–Kraków 2012, *Biblioteka Historyczna Archiwum Metropolii Lwowskiej Obrządku Łacińskiego w Krakowie. Seria B, Studia*, t. 10.
- Kucy Aleksy, *Polityka cerkiewna Ukrainy w okresie Rewolucji 1917-1920*, Centrum Europy Wschodniej. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.
- Kunert Andrzej Krzysztof, Siwek Adam, Walkowski Zygmunt, *Polski cmentarz wojenny w Kijowie-Bykowni (czwarty cmentarz katyński)*, wyd. 1 i 2, Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Warszawa 2012, *Biblioteka Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Nekropolie Narodowe*, nr 4.
- Kuzborska Elżbieta, *Sytuacja prawna mniejszości narodowych na Litwie w kontekście międzynarodowych i ponadnarodowych standardów ich ochrony*, Wydawnictwo Sejmowe. Kancelaria Sejmu, Warszawa 2012.
- Kvietauskas Mindaugas, *Polifonia literatury w Wilnie okresu wczesnego modernizmu 1904-1915*, przekł. Beata Kałęba, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków 2012, *Biblioteka Literatury Pogranicza*, t. 22.
- Łozowska Renata Katarzyna, *Kresowianki wobec tradycji i kanonu. Doświadczenie czytania*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2012, *Rozprawy i Studia / Uniwersytet Szczeciński*, t. 823.
- Łubieński Stanisław, *Pirat stepowy*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2012.
- Łysiak-Rudnycki Iwan, *Między historią a polityką*, [przekł. z jęz. ukr. Małgorzata Buchalik et al.], Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Wrocław 2012, *Biblioteka Myśli Ukraińskiej XX Wieku*, t. 1.
- Mackiewicz Stanisław, *Dom Radziwiłłów*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków 2012, *Mackiewicz, Stanisław (1896-1966). Pisma wybrane*.
- Malejka Arkadiusz, *Radziwiłłowie a polityka Jana III Sobieskiego w latach 1684-1696*, Axis Media, Katowice 2012.
- Masalski Konstanty, *Księga pamięci prawosławnych mieszkańców Białostocczyzny, ofiar wydarzeń z lat 1939-1956*, [Stowarzyszenie Budowy Pomnika Prawosławnym Mieszkańcom Białostocczyzny Zabitym, Zamordowanym, Zaginionym i Zamęczonym], Białystok 2012.

- Mądzik Marek [et al.], *Polacy na wschodniej Ukrainie w latach 1832-1921*, Wydawnictwo Olech, Lublin 2012.
- Mejnartowicz Jan, Mejnartowicz Jan Paweł, *Saga rodu Mejnartowiczów*, [tł. z jęz. ros. Jan Mejnartowicz], Wydawnictwo Majus, Luboń–Zielona Góra 2012.
- Michalski Andrzej, *Działalność gospodarcza książąt Czartoryskich w Księstwie Kieleńskim w latach 1701-1741*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej, Słupsk 2012.
- Nicieja Stanisław Sławomir, *Kresowa Atlantyda. Historia i mitologia miast kresowych*, t. 1: *Lwów, Stanisławów, Tarnopol, Brzeżany, Borysław*, Wydawnictwo MS, Opole 2012.
- Niedźwiedź Jakub, *Kultura literacka Wilna (1323-1655). Retoryczna organizacja miasta*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków 2012, *Biblioteka Literatury Pogranicza*, t. 20.
- Olszewska Olga, *Ukraina radziecka w prasie polskiej w latach 1929-1939*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012, *Oblicza mediów*.
- Papierzyńska-Turek Mirosława, *Od tożsamości do niepodległości. Studia i szkice z dziejów kształtowania ukraińskiej świadomości narodowej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012.
- Piech Stanisław, *Wychować dla Kościoła i państwa. Formacja elity duchowieństwa galicyjskiego w Wiedniu 1775-1918*, wyd. 2 poszerz., Wydawnictwo Unum, Kraków 2012.
- Pisulińska Joanna, *Lwowskie środowisko historyczne w okresie międzywojennym (1918-1939)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2012.
- Przyborowski Michał, Wierchoś Dariusz, *Nestor Machno w Polsce*, Oficyna Wydawnicza Bractwa „Trojka”, Poznań 2012.
- Radzik Ryszard, *Białorusini. Między wschodem a zachodem*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.
- Rigamonti Maksymilian, *Bykownia. Archeologia zbrodni*, [fot. Maksymilian Rigamonti, tekst Magdalena Rigamonti, tł. Dorota Jaworska, Marek Klauziński], Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2012.
- Romański Romuald, *Wojny kozackie*, [red. merytoryczny Grażyna Szaraniec], Bellona, Warszawa 2012.
- Semenowicz Ewa, *Kreacja tożsamości kulturowej Litwy w pracach Wileńskiej Komisji Archeologicznej i Muzeum Starożytności w latach 30.-70. XIX wieku*, Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa 2012.
- Siedlaczek-Szwed Aleksandra, *Towarzystwa opiekuńcze i wychowawcze na Wileńszczyźnie w okresie międzywojnia*, Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza, Częstochowa 2012.
- Skibniewski Andrzej, *Rubinowa broszka. Lwowska historia w listach opisana*, Wydawnictwo Poligraf, Brzezia Łąka 2012.
- Smalewski Jan Stanisław, *U boku „Łupaszki”*, Wydawnictwo Pati, Warszawa 2012.
- Srebrakowski Aleksander, *Polacy w Litewskiej SRR 1944-1989*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012.
- Srebrakowski Aleksander, *Wileńscy „Włóczędzy”*, wyd. 2 popr., Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012.
- Sroka Łukasz Tomasz, *Rada Miejska we Lwowie w okresie autonomii galicyjskiej 1870-1914. Studium o elicie władzy*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2012, *Prace Monograficzne – Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie*, nr 621.

- Sudnik-Wójcikowska Barbara, Moysiienko Ivan I., *Kurhany na „Dzikich Polach”*. *Dziedzictwo kultury i ostoja ukraińskiego stepu*, z udziałem Iwony Dembicz [et al.], Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.
- Węgorowska Katarzyna, *Złoczowskie perygrynacje. Językowe, literackie, kulturowe, historyczne refleksje o poetyckim „Wspomnieniu” Antoniego Pająka*, Wydawnictwo Ares – Usługi Ewa Jabłońska, Choszczno [etc.] 2012.
- Wiszka Emilian, *Szósta Strzelecka. Szósta Siczowa Dywizja Strzelecka Armii Ukraińskiej Republiki Ludowej. Formowanie, szlak bojowy, internowanie 1920-1924*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2012.
- Wojciechowska-Kucięba Joanna, *Polskie meble gięte*. Wytwórnia „Polski Przemysł Drzewny – Czerni i Jakimowicz” w Bondyrzu i we Lwowie 1922-1939, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Lublin 2012, *Prace Wydziału Historyczno-Filologicznego – Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, nr 169.
- Wojtkiewicz-Rok Wanda, *Lata chwały i dni grozy. Studia nad dziejami Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012.
- Wojtkiewicz-Rok Wanda, Hajzik Roman, *W trosce o zdrowie młodzieży akademickiej we Lwowie (1920-1939) i we Wrocławiu (1945-1948)*, Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich, Wrocław 2012.
- Wyspiański Józef, *Zbrodnie OUN-UPA*, nakł. aut., Lubin 2012.
- Zajączkowski Janusz, *Trudne sąsiedztwa – Polska i Ukraina a Rosja i Niemcy*, t. 2: *Od autonomii galicyjskiej do drugiej wojny światowej*, Wydawnictwo Werset, Lublin 2012.
- Żupański Andrzej, *Droga do prawdy o wydarzeniach na Wołyniu*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012.

Studia zbiorowe i materiały konferencyjne

- *Dawne Kresy Południowo-Wschodnie w optyce historycznej i współczesnej*, [red. tomu Witold Listowski], P.P.P. Arsgraf, Kędzierzyn-Koźle–Żyrardów 2012, *Ludobójstwo OUN-UPA na Kresach Południowo-Wschodnich*, t. 4.
- *Fenomen pogranicz kulturowych. Współczesne tendencje. Zbiór prac naukowych*, t. 3, [red. L. Suchomłynow], Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Staszica w Pile, Berdiański Uniwersytet Managementu i Biznesu, Polskie Kulturalno-Oświatowe Towarzystwo „Odrodzenie”, Berdiańsk–Piła 2012.
- *Fenomen pogranicz kulturowych. Współczesne tendencje. Zbiór prac naukowych*, t. 4, [red. L. Suchomłynow], Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Staszica w Pile, Berdiański Uniwersytet Managementu i Biznesu, Polskie Kulturalno-Oświatowe Towarzystwo „Odrodzenie”, Berdiańsk–Piła 2012.
- *Galicyjskie spotkania 2011. Tom studiów*, red. Urszula Jakubowska, Fundacja Dziedzictwo im. Chone Shmeruka, Instytut Badań Literackich PAN, Wydawnictwo Inforteditio, Zabrze [2012].
- *Język polski dawnych Kresów Wschodnich*, t. 5: *Polskie dziedzictwo językowe na dawnych Kresach*, red. Ewa Dzięgiel, Katarzyna Czarnecka, Dorota A. Kowalska, Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa 2012.
- *Kościół i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, t. 20 (2): *Kościół i klasztory Lwowa z okresu przedrozbiorowego*, red. nauk. J. K. Ostrowski, Międzynarodowe

- Centrum Kultury w Krakowie, Kraków 2012, *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, cz. 1.
- *Kościół i klasztor rzymskokatolickie dawnego województwa trockiego*, t. 1: *Kościół i klasztor Grodna*, oprac. Maria Kałamajska-Saeed, Dorota Piramidowicz, Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2012, *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, cz. 4.
  - *Kresowe dziedzictwo. Studia nad językiem, historią i kulturą*, red. Anna Burzyńska-Kamieniecka, Małgorzata Misiak, Jan Kamieniecki, Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, Wrocław 2012.
  - *Kresowianie na Górnym Śląsku*, red. Bogusław Tracz, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Katowicach, Muzeum w Gliwicach, Katowice–Gliwice 2012.
  - *Lwów. Lustro. Obraz wzajemny mieszkańców Lwowa w narracjach XX-XXI wieku*, red. nauk. Katarzyna Kotyńska, [tł. Pawło Hrycak et al.], Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy (SOW), Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna, Warszawa 2012.
  - *Łemkowie, Bojkowie, Rusini. Historia, współczesność, kultura materialna i duchowa*, t. 4, cz. 1, red. nauk. Stefan Dudra [et al.], Drukarnia Wydawnictwo „Druk-Ar”, Głogów [etc.] 2012.
  - *Łemkowie, Bojkowie, Rusini. Historia, współczesność, kultura materialna i duchowa*, t. 4, cz. 2, red. nauk. Stefan Dudra [et al.], Drukarnia Wydawnictwo „Druk-Ar”, Głogów [etc.] 2012.
  - *Miejsce Stefana Smal-Stockiego w sławistyce europejskiej*, red. Wiktoria Hojsak, Agata Skurzeńska, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012, *Studia Ruthenica Cracoviensia*, t. 6.
  - *Miłość, dialog, Pogranicze*, red. Łukasz Galusek, Fundacja Pogranicze, Sejny 2012.
  - *Mity i stereotypy w dziejach Polski i Ukrainy w XIX i XX wieku*, red. Andrzej Czyżewski [et al.], Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi, Łódź–Warszawa 2012.
  - *Niezwykła więź Kresów Wschodnich i Zachodnich. Wpływ Lwowian na rozwój nauki i kultury na Górnym Śląsku po 1945 roku. Praca zbiorowa*, red. Krystyna Heska-Kwaśniewicz, Alicja Ratuszna, Ewa Żurawska, Studio Noa Ireneusz Olsza, Uniwersytet Śląski, Katowice–Rybnik 2012.
  - *Od Kijowa do Rzymu. Z dziejów stosunków Rzeczypospolitej ze Stolicą Apostolską i Ukrainą*, red. Mariusz R. Drozdowski, Wojciech Walczak, Katarzyna Wiszowata-Walczak, Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy, Białystok 2012, *Zachowanie Polskiego Dziedzictwa Narodowego*, t. 6.
  - *Podzielone narody. Szkice z historii stosunków polsko-ukraińskich w latach 40. XX wieku*, red. Marek Białokur, Mariusz Patelski, Wydawnictwo Adam Marszałek, Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział, Toruń–Opole 2012, *Spotkania – Wydawnictwo Adam Marszałek*.
  - *Pojednanie przez trudną pamięć – Wołyń 1943, pomysł, wybór*, red. Aleksandra Zińczuk, [tł. z jęz. ukr. Iwona Boruszkowska et al., na jęz. ukr. Maryna Chorna et al., tł. na jęz. ang. Weronika Nowacka, Sławomir Nowodworski, Olga Pastuszak], Stowarzyszenie Panorama Kultur, Lublin–[Wojsławice] 2012.
  - *Polska–Ukraina. Dziedzictwo i współczesność*, red. Roman Drozd, Tadeusz Sucharski, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej, Słupsk 2012.

- *Problemy filologii i kultury. Polska–Ukraina. Zbiór prac naukowych*, oprac. Jadwiga Jagniszczak, Anna Śniegulska, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Grodka w Sanoku, Ministerstwo Edukacji i Nauki Ukrainy Kamieniec Podolski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Ogienki, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Sanok 2012.
- *Przed i po akcji „Wisła”*, red. nauk. Anna Chabasińska [et al.], Wydawnictwo Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Gorzowie Wielkopolskim, Gorzów Wielkopolski 2012.
- *Reset czy kontynuacja?*, red. Adam Kulczycki [et al.], [Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego], Wydawnictwo „Biblioteka Kuriera Galicyjskiego”, Rzeszów–Lwów–Iwano-Frankowsk 2012, *Od ugody hadziackiej do Unii Europejskiej*, t. 2.
- *Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej. Streszczenia wystąpień. Warszawa, 14-16 listopada 2012 r.*, [red. nauk. Karol Łopatecki, Wojciech Walczak], Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy, Białystok 2012.
- *Suvalkų sutartis. Faktai ir interpretacijos / Umowa Suwalska. Fakty i interpretacje*, [suda-rytojas ir mokslinis redaktorius Česlovas Laurinavičius, tekstus į lietuvių ir lenkų kalbas vertė Regina Jakubėnas], Versus aureus, Vilnius 2012.
- *„Szkoła ukraińska” w romantyzmie polskim. Szkice polsko-ukraińskie*, red. Stanisław Makowski, Urszula Makowska, Małgorzata Nesteruk, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.
- *Szkoły Lwowska i Wileńska, ich wpływ na rozwój medycyny polskiej*, red. Beata Zawad-owicz, Towarzystwo Lekarskie Częstochowskie, Częstochowa 2012, *Biblioteka Towarzy-stwa Lekarskiego Częstochowskiego*, t. 2.
- *Tożsamości zbiorowe Białorusinów*, red. Ryszard Radzik, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.
- *Ukraiński polonofil. Pamięci Bohdana Osadczuka*, red. Iwona Hofman, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.
- *Wolni z wolnymi, równi z równymi, zacni z zacnymi...*, red. Adam Kulczycki [et al.], [Wy-dawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego], Wydawnictwo „Biblioteka Kuriera Galicyj-skiego”, Rzeszów–Lwów–Iwano-Frankowsk, *Od ugody hadziackiej do Unii Europejskiej*, t. 1.
- *Wschód oczami młodych*, [nr 2], red. Katarzyna Bortnowska, Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.
- *Znani i nieznani międzywojennego Lwowa. Studia i materiały*, t. 3, red. Małgorzata Prze-niosło, Marek Przeniosło, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2012.
- *Żeńskie zgromadzenia zakonne w Europie Środkowo-Wschodniej wobec totalitaryzmu komunistycznego / Female congregations in East-Central Europe during communist and Nazi totalitarianism. Materiały z Konferencji Naukowej Międzynarodowej Komisji Histo-rii Porównawczej Chrześcijaństwa (CIHEC), Lublin-Lwów, 6-10 września 2007*, red. Aga-ta Mirek, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2012, *Przestrzeń Religijna Europy Środkowo-Wschodniej Otwarta na Wschód i Zachód*, t. 3.

Słowniki biograficzne

- *Materiały do Wołyńskiego Słownika Biograficznego: A*, red. Witold Józef Kowalów, Insty-tut Badań Kościelnych w Łucku, Ośrodek „Wołanie z Wołynia”, Biały Dunajec–Ostróg 2012, *Biblioteka „Wołanie z Wołynia”*, t. 78.

- *Wileński słownik biograficzny. Suplement*, oprac. Mieczysław Jackiewicz, Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, Bydgoszcz 2012, *Biblioteka Wileńskich Rozmaitości. Seria B*, nr 77, *Encyklopedia Ziemi Wileńskiej*, t. 10.

Bibliografie

- *Bibliografia dziejów oświaty i wychowania w Galicji 1772-1918, cz. 3: Opracowania z lat 1991-2008*, red. Andrzej Meissner, Kazimierz Szmyd, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2012.

Katalogi wystaw i publikacje muzealne

- *Cerkwie drewniane dawnej Galicji Wschodniej*, red. Wojciech Walanus, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków 2012, *Skarby Fototeki Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego*, t. 1.
- Homin Igor, *150 arcydzieł malarstwa polskiego ze zbiorów Lwowskiej Galerii Sztuki*, wyd. 2, Państwowa Galeria Sztuki, Sopot [2012].
- *Jesteśmy, by pamiętać...*, [zespół red. Sylwia Trzeciakowska, Monika Kościukiewicz], Muzeum Wojska w Białymstoku, Muzeum Wojska, Białystok 2012.
- *Kryžiai yra dorybės ženklas, o Strėlė – pergalės... Sapiegos – valstybininkai, meno mecenatai ir kolekcininkai / The Crosses stand for virtue, the Arrow for victory... the Sapiehas – statesmen, art patrons and collectors / Krzyże znaczą cnotę, a Strzała zwycięstwo... Sapiehowie – mężowie stanu, mecenasi sztuki i kolekcyonerzy*, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, Vilnius 2012, *Lietuvos Didžiąją Kunigaikščių Rūmų Katalogai*, t. 6.
- *Krzyże znaczą cnotę, a Strzała zwycięstwo... Sapiehowie – mężowie stanu, mecenasi sztuki i kolekcyonerzy*, Litewskie Muzeum Sztuki, Wilno 2012.
- *Pod wspólnym niebem – Rzeczpospolita wielu narodów, wyznań, kultur (XVI-XVII w.)*, [red. Elżbieta Lewczuk, tł. Thomas Anessi, Eliza Borg], Muzeum Historii Polski, Warszawa 2012.
- *Pokaz obrazów pochodzących z Kolegiaty św. Wawrzyńca w Żółkwi, Ukraina „Bitwa pod Wiedniem” i „Bitwa pod Parkanami” po zakończonych pracach konserwatorskich, 20 lutego 2012 roku, godz. 17.00*, Muzeum Architektury we Wrocławiu ul. Bernardyńska 5, [oprac. Marcin Zgliński, Jerzy Petrus], Muzeum Architektury, Wrocław 2012.
- *W poszukiwaniu utraconych światów. 65 lat po akcji „Wisła”. Katalog wystawy*, red. Olga Solarz, Stowarzyszenie „Ukraiński Dom Narodowy”, Przemyśl 2012.

Albumy

- Galik Piotr Nestor, *Lwów na starych pocztówkach*, wyd. 2, Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński, Łódź 2012.
- [Gorazdowski Marcin Jan, Pulnar Janusz], *Bogurodzicy zawsze wierni. Sanktuaria maryjne Kresów Południowo-Wschodnich*, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia, Sandomierz 2012.

- Hartel Lesław, *Brody. Miasto kresowe na dawnej pocztówce*, Wydawnictwo Ad Rem, Jelenia Góra 2012.
- Jamski Piotr Jacek, *Pocztówki z kresów przedwojennej Polski*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.
- [Koboжек Elżbieta, Koboжек Sławomir], *Kresy. Najpiękniejsze miejsca i budowle*, Wydawnictwo Dragon, Bielsko-Biała 2012.
- Kozłowski Tomasz Kuba, Błahut-Biegańska Danuta, *Świat Kresów*, wyd. 2, Dom Spotkań z Historią, Ośrodek Karta, Warszawa 2012, *Kolekcje XX Wieku*.
- Kulon Stanisław, *Szkice. Wołyń 1943-1944*, Biuro Promocji Sztuk Jacek Chromy, Warszawa 2012.
- Piwowarski Jerzy, *Lwów na fotografiach Adama Lenkiewicza – widokówki „Książnicy-Atlas”*, Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza, Częstochowa 2012.
- *Podolskie pisanki. Historia albumu z kolekcji rodziny Belina-Brzozowskich... czyli, Jak w Popieluchach pisanki malowano*, [red. Grażyna Antoniuk, Ewa Belina-Brzozowska, Maria Belina-Brzozowska, tł. Julia Gogol – jęz. ukr., Natalia Charitonow – jęz. ang.], Dwór Brzozówka, Muzeum Sztuki Ludowej, Warszawa-[Otrębusy] 2012.
- *Pokaz obrazów i rysunków Kijów – Ukraina 2011. Janusz Wierzyński fecit*, [2012].

Przewodniki

- Dylewski Adam [et al.], *Litwa, Łotwa, Estonia i obwód kaliningradzki*, Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała 2012, *Przewodnik Ilustrowany – Pascal*.
- Dylewski Adam, Aleksejczuk Oleg [et al.], *Ukraina*, [aktualizacja Olga Małecka-Malcew], Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała 2012, *Praktyczny Przewodnik – Pascal*.
- Dylewski Adam, Aleksejczuk Oleg [et al.], *Ukraina*, Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała 2012, *Przewodnik Ilustrowany – Pascal*.
- Gloger Zygmunt, *Dolinami rzek. Opisy podróży wzdłuż Niemna, Wisły, Bugu i Biebrzy*, De Agostini Polska, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2012 (reprint), *Perły Biblioteki Narodowej*, t. 4.
- Kłopotowski Andrzej, *Białoruś. Historia za miedzą. Przewodnik*, [współpr. Dominika Zareba], Wydawnictwo Helion, Bezdroża, Gliwice-[Kraków] 2012, *Przewodniki Bezdroży*.
- Kopaczek Janusz, *„Via Jagiellonica” Cracovia–Lublinum–Vilna. Międzynarodowy Park Turystyczno-Kulturowy. „Szlak Jagielloński”. Kraków–Lublin–Wilno. Podróż do przeszłości 1386-1611. Śladami królów, kupców... i artystów*, Organizacja Turystyczna „Szlak Jagielloński”, Lublin 2012.
- Kopaczek Janusz, *„Via Jagiellonica” Cracovia–Lublinum–Vilna. Przewodnik turystyczny. „Szlak Jagielloński” Kraków–Lublin–Wilno. Podróż po przeszłości 1386-1611. Śladami królów, kupców... i artystów*, wyd. 2, Organizacja Turystyczna „Szlak Jagielloński”, Lublin 2012.
- [Łodzińska Ewa, Wieczorek Waldemar], *Kresy Wschodnie. Przewodnik + atlas*, [współaut. Paweł Ajdacki et al.], Demart, Warszawa 2012, *Polska Niezwykła. Miniregion*.
- Micuła Grzegorz, *Wilno*, wyd. 3, Wydawnictwo RM, Warszawa 2012, *Kieszonkowy Przewodnik od Środka*.
- Stachowicz Krzysztof, Stachowicz Aleksandra, *Lwów. Miniprzewodnik*, Wydawnictwo Bosz, Olszanica 2012.

- Szostakowski Józef, *Wilno i okolice. Przewodnik literacki*, nakł. autora, Wilno 2012.
- *Turystyczny szlak transgraniczny Bełżec–Bełż–Bełżec*, [oprac. Agnieszka Wiśniewska-Woźniak et al., tł. Agnieszka Dudek-Szumigaj], Bełżec 2012.
- Zubrzycki Jan Sas, *Pamiętkowy przewodnik po Lwowie*, De Agostini Polska, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2012, *Perły Biblioteki Narodowej*, t. 8.

Mapy i plany miast

- *Białoruś. Mapa samochodowa 1:750 000*, ExpressMap Polska, Warszawa [2012].
- *Bielica Pas 34 Słup 40*, Centrum Kartografii, Warszawa 2012, *Mapa Taktyczna 1:100 000 Reedycja*.
- *Galicja na józefińskiej mapie topograficznej 1779-1783*, t. 1, cz. B: *Faksymilia arkuszy 1-30*, [Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie], [Kraków 2012].
- *Galicja na józefińskiej mapie topograficznej 1779-1783*, t. 4, cz. B: *Faksymilia arkuszy 81-87, 94-101, 109-117, 126-132, 143*, [Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie], [Kraków 2012].
- *Grodno Zach. Pas 34 Słup 37*, Centrum Kartografii, Warszawa 2012, *Mapa Taktyczna 1:100 000 Reedycja*.
- *Lwów. Plan miasta 1:10 000*, oprac. kartogr. Marcin Szymczak, Hubert Mroczkiewicz, Jan Ufnal, red. Marcin Szymczak, Krzysztof Radwański, red. wyd. Monika Jaczewska, ExpressMap Polska, Warszawa 2012.
- *Nowa Wilejka Pas 30 słup 41*, Centrum Kartografii, Warszawa 2012, *Mapa Taktyczna 1:100 000 Reedycja*.
- *Olkieniki Wschód Pas 31 Słup 40*, Centrum Kartografii, Warszawa 2012, *Mapa Taktyczna 1:100 000 Reedycja*.
- *Plan miasta Stanisławowa 1:10 000*, wyk. Leopold Siemek, [2012].
- *Skałat Pas 51 Słup 42*, Centrum Kartografii, Warszawa 2012, *Mapa Taktyczna 1:100 000 Reedycja*.
- *Ukraina. Mapa samochodowa 1:1 000 000*, red. wyd. Agnieszka Adamiak, ExpressMap Polska, Warszawa 2012.
- *Ukraina. Mapa samochodowa 1:1 350 000*, red. wyd. Agnieszka Adamiak, ExpressMap Polska, Warszawa 2012.
- *Ukraina Zachodnia. Mapa samochodowa. Lwów. Plan miasta*, red. i oprac. kartogr. Marcin Szymczak, rys. poziomik Izabela Michna, oprac. wyd. Krzysztof Radwański, ExpressMap Polska, Warszawa 2012.
- *Wiązowiec Pas 35 słup 40*, Centrum Kartografii, Warszawa 2012, *Mapa Taktyczna 1:100 000 Reedycja*.
- *Wilno Pas 30 Słup 40*, Centrum Kartografii, Warszawa 2012, *Mapa Taktyczna 1:100 000 Reedycja*.
- *Zdzięciół Pas 35 Słup 41*, Centrum Kartografii, Warszawa 2012, *Mapa Taktyczna 1:100 000 Reedycja*.

Literatura dla dzieci i młodzieży

- Grzeszczuk Andrzej, *Wileńszczyzna w II Rzeczypospolitej. Materiały dydaktyczne do lekcji historii dla szkół podstawowych*, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” [etc.], Warszawa 2012.

- Kubajak Anna, *Malowanki kresowe*, cz. 1, [oprac. graf., il. Joanna Dzierzbicka], Wydawnictwo „Kubajak”, Krzeszowice 2012.
- Kubajak Anna, *Malowanki lwowskie*, [oprac. graf., il.: Joanna Dzierzbicka], Wydawnictwo „Kubajak”, Krzeszowice 2012.
- Wróbel Roman, *Depolonizacja Wileńszczyzny. Trzecia okupacja sowiecka 1944-1947. Materiały dydaktyczne do lekcji historii dla szkół ponadpodstawowych*, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” [etc.], Warszawa 2012.
- Wróbel Roman, *Depolonizacja Wileńszczyzny. Trzecia okupacja sowiecka 1944-1947. Szkic historyczny dla szkół*, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” [etc.], Warszawa 2012.

Prasa i inne czasopisma

- „Acta Albaruthenica” (red. nac. Aleksander Barszczewski i Albert Bartoszewicz, Katedra Filologii Białoruskiej Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa) 2012, t. 12, red. Mikołaj Khaustovich, Mikołaj Timoszuik.
- „Cracovia–Leopolis” (red. nac. Andrzej Chlipalski, Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Kraków) 2012, nr 1-4 (69-72).
- „Dziedzictwo Kresowe” (red. red. Wojciech Jachimowicz, Towarzystwo Rodu Plewako, Szyba), 2012, nr 1.
- „Echa Polesia. Kwartalnik Zjednoczenia Społecznego «Związek Polaków na Białorusi»” (red. nac. Alina Jaroszewicz, Oddział Brzeski ZS ZPB, Brześć) 2012, nr 1-4 (33-36).
- „Gazeta Polska. Pismo społeczno-oświatowe” (red. nac. Irena Baładyńska, Polskie Towarzystwo Naukowe w Żytomierzu, Żytomierz) 2012, nr 1-21 (386-406).
- „Gazeta Polska Bukowiny. Pismo społeczne, gospodarcze i literacko-kulturalne” (red. Antonina Tarasowa, Czerniowieckie Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza) 2012, nr 56-57.
- „Głos znad Niemna. Ogólnokrajowy tygodnik SZ «Związek Polaków na Białorusi»” (Związek Polaków na Białorusi, Grodno) 2012, nr 1-12.
- „Głosy Podolan. Biuletyn Klubu «Podole Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich w Warszawie»” (red. Irena Kotowicz, Klub „Podole” Stołecznego Oddziału Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Warszawa) 2012, nr 110-115.
- „Goniec Kresowy” (red. Eugeniusz Kurzawa, Towarzystwo Przyjaciół Grodna i Wilna, Białystok) 2012, nr 1-3 (68-70).
- „Krakowskie Pismo Kresowe” (red. Adam Świątek, Księgarnia Akademicka, Kraków) R. 4, 2012: *Galicja jako pogranicze kultur*.
- „Kresowe Stanice” (red. nac. Antoni Tomczyk, Stowarzyszenie Rodzin Osadników Wojskowych i Cywilnych Kresów Wschodnich, Warszawa) R. 16, 2012, nr 1-4 (56-59).
- „Kresowiak Galicyjski. Lokalny Dwutygodnik Społeczny: Cieszanów, Horyniec, Lubaczów, Narol, Oleszyce, Stary Dzików, Wielkie Oczy” (red. Marian Ważny, Agencja Reklamowo-Marketingowa, Rzeszów) 2012, nr 1-12 (182-193).
- „Kurier Galicyjski. Niezależne Pismo Polaków na Ukrainie” (red. Marcin Romer, Iwano-Frankiwnsk) 2012, nr 1-23/24 (149-171/172).
- „Kurier Wileński. Dziennik Polski na Litwie” (red. nac. Robert Mickiewicz, Wilno) 2012, nr 1-248 (16795-17042).
- „Litopys. Studia i materiały Ukraińskiego Towarzystwa Historycznego w Polsce” (red. Jarosław Syrnyk, Ukraińskie Towarzystwo Historyczne w Polsce, Warszawa) 2012, nr 2.

- „Magazyn Polski. Kwartalnik Związku Polaków na Białorusi. Brześć, Grodno, Homel, Mińsk, Mohylów, Witebsk” (red. nac. Eugeniusz Skrobocki) 2012, nr 1-12.
- „Magazyn Wileński. Pismo Polaków na Litwie. Niezależny miesięcznik ilustrowany” (red. Helena Ostrowska, Henryk Mażul, ZSA „Magazyn Wileński”, Wilno) 2012, nr 1-12 (336-347).
- „Monitor Wołyński” (red. Walenty Wakoluk, Łuck) 2012, nr 1-20.
- „Mozaika Berdyczowska” (red. Larysa Wermińska, Oddział Berdyczowski Związku Polaków na Ukrainie, Berdyczów) 2011, nr 7, 2-6 (102-107).
- „Na Rubieży. Czasopismo historyczno-publicystyczne” (red. nac. Henryk Komański, Stowarzyszenie Upamiętnienia Ofiar Zbrodni Ukraińskich Nacjonalistów, Wrocław) 2012, nr 119-124.
- „Namysłowskie Spotkania Kresowe” (Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Namysłów) 2012, nr 6-7.
- „Nasza Rota. Kwartalnik dla środowisk polskich i polonijnych w świecie” (red. Barbara Jedynak, Fundacja Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin) 2012, nr 1-4.
- „Polonia Charkowa. Pismo Stowarzyszenia Kultury Polskiej w Charkowie” (red. Józefa Czernijenko, Stowarzyszenia Kultury Polskiej, Charków) 2012, nr 111-122.
- „Przegląd Wschodnioeuropejski” (red. Aleksander Kiklewicz, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Opolo) R. 3, 2012.
- „Rocznik Grodzieński” (red. Wojciech Szewczak, Zjednoczenie Społeczne Polska Macierz Szkolna, Grodno) 2012, nr 4.
- „Semper Fidelis. Miesięcznik Towarzystwa Miłośników Lwowa” (red. Andrzej Kamiński, Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Prestrust”, Wrocław) 2012, nr 1-4 (124-127).
- „Słowo Ojczyste” (red. Antoni Pacenko, Polska Macierz Szkolna na Białorusi, Grodno) 2012, nr 1-10 (135-144).
- „Słowo Polskie” (red. Jerzy Wójcicki, Winnica) 2012, nr 1-5.
- „Spotkania Świrzan. Biuletyn Świrzan i Ich Potomków” (oprac. Józef Wyspiański, Lubin) 2012, nr 1-5 (96-100).
- „Tygodnik Wileńszczyzny” (red. nac. Zygmunt Żdanowicz, ZSA „Rejspa”, Wilno) 2012, nr 1-52.
- „Wołanie z Wołynia” (red. nac. Witold Józef Kowalów, Rzymskokatolicka Parafia pw. Wniebowzięcia NMP, Ostróg) R. 18, 2012, nr 1-6 (104-109).
- „Wołyń Bliżej. Pismo Społecznego Komitetu Pomocy Parafii Rzymskokatolickiej w Równem na Wołyniu” (Towarzystwo Miłośników Wołynia i Polesia, Koło w Oświęcimiu, Społeczny Komitet Pomocy Parafii Rzymskokatolickiej w Równem, Oświęcim-Janów Lubelski-Równe) R. 19, 2012, nr 1-4 (73-76).
- „Zeszyty Tłumackie” (red. Elżbieta Niewolska, Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Ogólnopolskiego Oddziału Tłumaczan, Wrocław) 2012, nr 1-2 (49-50).
- „Znad Wili” (red. Romuald Mieczkowski, Inicjatywa na Rzecz Rozwoju Kultury „Znad Wili”, Wilno) R. 24, 2012, nr 1-4 (49-52).

oprac. Adam Świątek

AUTORZY

Agnieszka Biedrzycka – doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, wydawca źródeł, redaktor *Polskiego słownika biograficznego* w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk. Zajmuje się historią Rzeczypospolitej od XVI do XVII w. oraz dziejami pogranicza południowo-wschodniego, wydała m.in. *Korespondencję Stanisława Koniecpolskiego hetmana wielkiego koronnego 1632-1646* (2005), pierwszy tom *Pomników epigrafiki i heraldyki dawnej Rzeczypospolitej na Ukrainie* (2005) oraz *Kalendarium Lwowa 1918-1939* (2012), wyróżnione nagrodą „Przeglądu Wschodniego”. E-mail: biedrzycka@ih.pan.krakow.pl

Grzegorz Demel – absolwent studiów doktoranckich w Katedrze Ukrainoznawstwa na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego; w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ przygotował rozprawę doktorską poświęconą społeczności rosyjskojęzycznej w obwodzie lwowskim oraz dyskursowi ukraińskiej etnopolitologii. Zajmuje się problematyką etniczną współczesnej Ukrainy, ideą „narodu radzieckiego”, antropologią etniczności, relacjami etniczności, tożsamości kulturowej i polityki. E-mail: gdemel@wp.pl

Paweł Krokosz – historyk, absolwent Wydziału Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wykładowca na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. W swoich badaniach naukowych zajmuje się problematyką związaną z historią, polityką, kulturą i gospodarką państw Europy Wschodniej w XVI-XVIII w. Autor opracowań poświęconych kwestiom dotyczącym modernizacji armii rosyjskiej przeprowadzonej przez cara Piotra I oraz wybranym zagadnieniom wojny północnej. E-mail: pawel.krokosz@upjp2.edu.pl

Tomasz Krzyżowski – doktorant w Instytucie Historii Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Interesuje się dziejami Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego i ormiańskiego w Europie Wschodniej. Współpracuje z Fundacją Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich w Warszawie. E-mail: krzyzowskit@interia.pl

Andrzej Emeryk Mańkowski – etnograf, absolwent studiów w Katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Autor pracy magisterskiej poświęconej kwestii tożsamości rzymskich katolików w centralnej Ukrainie. Interesuje się kwestiami etnicznymi ze szczególnym uwzględnieniem polskości na terenie by-

łego Związku Sowieckiego. Publikował m.in. w „Przeglądzie Wschodnim” oraz „Zeszytach Ośrodka Studiów Międzynarodowych”. E-mail: amankowski@um.warszawa.pl

Adam Świątek – doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, redaktor naczelny „Kra-kowskiego Pisma Kresowego”. Zajmuje się problematyką tożsamości na pograniczu polsko-ruskim w XIX w., dziejami społecznymi Galicji i historią Polaków na Ukrainie. E-mail: swiatekadam@wp.pl

Andrzej Wawryniuk – doktor geografii, pracownik naukowo-dydaktyczny Katedry Stosunków Międzynarodowych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie. Jest też docentem Katedry Nauk o Państwach i Stosunkach Międzynarodowych Wschodnioeuropejskiego Narodowego Uniwersytetu im. Łesi Ukrainki w Łucku. W kręgu jego zainteresowań naukowych są stosunki polsko-sowieckie i polsko-ukraińskie po 1944 r. Jest autorem ponad 100 publikacji, w tym 27 monografii. E-mail: anwaw@wp.pl

---

Kresy to pojęcie, które – przynajmniej zwyczajowo – przyjęło się rozumieć jako teren dawnych polskich aspiracji, kulturowego zaangażowania, ekspresji romantycznego ducha polskości, a w końcu tęsknot i żalów. To przestrzeń fizyczna i duchowa, obecna w wyobraźni milionów Polaków. Myślimy o Kresach Polski, polskości Kresów, Polakach na Kresach. Sytuujemy się jednoznacznie w pozycji centralnej wobec terenów kresowych, niezwykle ważnych, ale znajdujących się na krańcach naszej kultury. Tymczasem Kresy to nie tylko historia i teraźniejszość Polaków na Ukrainie, Białorusi, Litwie czy Łotwie. Kresy to również teren pogranicza kulturowego w ogóle; miejsce spotkania różnych grup etnicznych i narodowych, różnych wyznań i państwowości. Ich cechą szczególną jest element kryjący się już w samej nazwie. Kresowość bowiem charakteryzuje różne podmioty, nie tylko Polskę i Polaków. Choć Kresy są nam, Polakom, szczególnie bliskie, to nie możemy zapominać, że wiążą się one także nie tylko z pozostałymi narodowościami zamieszkującymi omawianą na łamach czasopisma część Europy Środkowo-Wschodniej, ale również były obecne w dziejach elementem realizacji polityki innego konkurenta Polski – państwa rosyjskiego. To, co my nazywamy Kresami Wschodnimi, dla Rosjan przez długi czas było, i w pewnym sensie nadal jest, Kresami Zachodnimi.

Rosja, uważając się za spadkobierczynię tradycji Rusi Kijowskiej, trwała w szczególnej bliskości wobec ziem ruskich. Były one też naturalnym terenem rosyjskiej ekspansji politycznej i kulturowej. To w Europie Środkowo-Wschodniej krzyżowały się interesy Polski i Rosji w czasach ich największych potęg, a gdy państwo polsko-litewskie zniknęło z mapy świata, rywalizacja ta była kontynuowana na płaszczyźnie kulturalnej, gospodarczej czy nawet militarnej w trakcie polskich powstań narodowych. Jej apogeum przypadło na szczególnie krwawy wiek XX, kiedy najpierw z bolszewicką Rosją zmagala się Polska Piłsudskiego, a następnie – gdy Armia Czerwona zajmowała wschodnie województwa II RP. I choć zachodnie republiki ZSRS przed dwiema dekadami wyzwoliły się spod władzy Kremla, to rosyjski „krajobraz po bitwie” pozostał, choćby na płaszczyźnie pamięci, języka czy kultury.

Niniejszy numer „Krakowskiego Pisma Kresowego” stara się ukazać Kresy właśnie w kontekście rosyjskim. Kolejne artykuły opublikowane na łamach periodyku.

